

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET

1985
JANUÁR

IVAN BEDNAR

BOHÓCOK

(Az, aki mindenről tehet)
Színpadi komédia, híres cirkuszsámok motívumaira
Fordította: Balogh Géza

Személyek:

DARIO, bohóc BARIO,
bohóc IGAZGATÓ,
igazgató
LÁNY, lány

Történik a múltban

ELSŐ FELVONÁS

I.

Az Igazgató ül és ír valamit. Kicsapódik az ajtó, bohócjelmezben Dario lép a helyiségbe

DARIO Igazgató úr, igazgató úr ... jaj, micsoda malőr, jajjaj jaj, micsoda malőr, quel maleur ... IGAZGATÓ Mi van, bohóc, történt valami?
DARIO Az elefántunk, Jumbo, szörnyen köhögött, igazgató úr, jaj, micsoda malőr ...
IGAZGATÓ Az baj. És mondja csak, bohóc, tettek valamit ellene?
DARIO Tettünk, igazgató úr. Rumot a vizébe.
IGAZGATÓ No és? Mi lett az eredmény?
DARIO *(elnyomja a nevetését)* Jumbo most részegen fekszik az istállóban, trombitál az ormányával, a többi elefánt meg mind köhög. *(Vihog, a szeméből spriccelve ömlenek a könnyek)*
IGAZGATÓ *(gondterhelten)* Ez valóban kellemetlen. Ennyi rumunk nincs is.
DARIO *(fel-alá rohangál és integet)* Dehogyan, dehogyan ... csak vicc volt, igazgató úr ...
IGAZGATÓ Miféle vicc, Dario?
DARIO Vicc, tréfa, anekdota ... nevetnie kellene. IGAZGATÓ De mi nevetnivaló van azon, hogy köhögnek az elefántjaink? Tudja, mit jelentene a cirkusznak, ha elefántok nélkül maradna?
DARIO Csakhogy nem köhögnek.
IGAZGATÓ Nem köhögnek? Hogyhogy? Hisz épp az imént mondta ...
DARIO Mondtam, mondtam ... semmit se mondtam ... Kitaláltam az egészet. *(Nevet és a fejére mutogat)* A fejemmel, igazgató úr, innen pottyant ki az egész, ez ám a kobak, ez ám a tőkéske ...
IGAZGATÓ Kitalálta? Ez nem szép magától, bohóc, így megijeszteni.
DARIO Én nem megijeszteni akartam az igazgató urat, hanem megnevettetni.
IGAZGATÓ Nyilván összetévesztette az irodámat a manézssal, engem pedig egy nézővel, bohóc.
DARIO *(szerencsétlenül)* De én az igazgató úrnak akartam elsőnek bemutatni, tetszik érteni? Szenzá-

ciós dolog. Világraszóló esemény. Tessék elképzelni este. A manézs fényárban úszik, a porondmester, az egyenruhás műszakiak, zsúfolt nézőtér. Most következik az új szám. Az elefántidomítás világpremierje. Az igazgató úr személyesen jelenti be. És akkor jövök én ... Igazgató úr, igazgató úr ... tetszik már érteni? És azt mondom az igazgató úrnak, mondja le a számot, mert Jumbo borzalmasan köhögött. Aztán megy minden, ahogy az előbb. Én el-monodom a poént — harsogó nevetés, a zenekar tust húz, és a porondra befutnak az elefántok.

IGAZGATÓ *(szárazon)* Ez minden?

DARIO Ez.

IGAZGATÓ *(unottan felsóhajt)* Jó is, hogy bejött hoz-zám, bohóc. Amúgy is beszédem van magával. DARIO *(döbbenet)* Nem tetszik hallani ezt a hatást?

Hogy dől a közönség a nevetéstől?

IGAZGATÓ Nem. Nem vagyok jövőmondó. Varázs-latokra meg hókuszpókuszokra megvannak az embereim. Mindenre megvannak az embereim. Vadállatokra, kutyaidomításra, ugrószámokra.

DARIO De nem tűnt fel az igazgató úrnak, hogy ebben a cirkuszban nem nevetnek az emberek? *(Meg-emeli a hangját)* Hogy ebben a cirkuszban az ég-világon senki sem nevet?!

IGAZGATÓ Átmeneti időszak. Magának ehhez semmi köze. Maga azért van itt, hogy csinálja a mókáit, akkor pedig csinálja.

DARIO *(megszűnik bohóc lenni)* De én így képtelen vagyok, igazgató úr. Képtelen vagyok mókázni, ha egyszer senki nem nevet.

IGAZGATÓ Csak semmi anarchia, bohóc. A fegyelem mindenkire vonatkozik.

DARIO Jó. Akkor felmondok.

IGAZGATÓ Felmond?! Kérem. Fáradjon a pénztár-hoz. Természetesen a gázsiját egész hónapra kifizetjük. Legyen valamije az induláshoz.

DARIO *(réműlten)* Nem is próbál rábeszélni, hogy maradjak?

IGAZGATÓ Nem. Minek? Bohóc van elég. *(Nevet)* DARIO *(kétségbeesetten felkiált)* De milyenek! Nem nevet rajtuk a kutya se.

IGAZGATÓ Maga mondta, hogy magán se nevet senki.

DARIO Mert nem csinálhatom azt, amit szeretnék.

IGAZGATÓ *(átöleli a boldogtalan Dario vállát, barátian)* Nézze, Dario, én a papája miatt tartottam itt magát. Az volt ám a bohóc, szüzanyám. Messze esett az alma a fájától, megcsik az ilyen, hát nem? Mindig ez volt a gyengém, a kedves papa, az bohóc volt, szüzanyám .. Le a kalappal ... ő aztán meg tudta nevetetni a manézszt ... ne higgye, hogy én nem tudom értékelni, hisz én is egy vagyok maguk közül, a nagyapámat úgy hívták, Kleinhampelmann.

DARIO *(a magától hajtogatja)* Rajtam is nevetnének. Mint a papán.

IGAZGATÓ Nem tudom.

DARIO Ha csak egyetlenegyszer ..

IGAZGATÓ Ha a fecske farka hosszabb lenne, fényesíthetné a csillagokat. Így nem jutunk semeddig. Az a helyzet, hogy kapóra jött a maga felmondása. DARIO Csakhogy én mégse mondom fel.

IGAZGATÓ *(elneveti magát)* Már megint valami tré-fával próbálkozik, ugye, bohóc?

DARIO *(kétségbeesve, tudja, hogy vesztett)* Beszélni

akarok a cirkusz tulajdonosával, igazgató úr. Azt akarom, hogy mindent megtudjon a cirkusz tulajdonosa, igazgató úr. Azt akarom, hogy ..

IGAZGATÓ *(vihogva)* Egész mulatságos kezd lenni, bohóc. Kár, hogy elhagyja a cirkuszunkat. *(Nevetve el)*

DARIO *(utánakiált)* Igazgató úr, igazgató úr ... Ne alázkodj meg, Dario! *(Kezdi levetni bohócjelmezét)* Könnyű azt mondani, ne alázkodj meg, Dario! Lehetséges ez? Amikor tréfát csinállok, a szeme se rebben, olyan, mint egy kőszobor. Amint egy kicsit is komolyan kezdek beszélni, vigyorog, mint a bolond. Mi változott meg? Egész kedélyes kis cirkusz volt ez azelőtt.

Belép a Lány

LÁNY Jó napot kívánok.

DARIO Jó napot ... mi tetszik?

LÁNY Állást keresek.

DARIO Én is.

LÁNY *(felnevet)* Jó vicc.

DARIO *(elámul)* Na tessék, már megint! Mihelyt komoly vagyok, az emberek nevetnek. Csakhogy én ezt nem találok nagyon mulatságosnak, kisasszony. És miért pont itt?

LÁNY *(zavartan)* Mit itt?

DARIO Miért pont itt keres állást?

LÁNY Aha. *(Rákezd a betanult mondókájára)* Már kis-lány koromban erős vonzalmat éreztem a cirkusz iránt. Amint megérkeztek a városunkba, a szívem hevesen kezdett kalapálni. Amíg a város többi lakói a tyúkokat etették, én szorgalmasan látogattam a cirkuszt. Szinte valamennyi gyönyörűséges előadásukat láttam. így aztán elhatároztam, igazgató úr kérem ..

DARIO *(félbeszakítja)* Nézze, kislány, tudja, mit? Fűtyüljön erre az igazgatóra, vannak szebb dolgok is a világon. Dario vagyok.

LÁNY *(megérti, hogy tegeződést ajánlott fel)* De igazgató úr, nem tehetem. Még nem bizonyítottam sem-mit.

DARIO *(szomorúan)* Én viszont igen. Nem kívánom magának.

LÁNY Remélhetek hát, igazgató úr ?

Az Igazgató vissza jön

IGAZGATÓ *(Dariora pillant)* Maga még itt van? DARIO Megyek már, igazgató úr. *(A Lányhoz)* Sok szerencsét. *(El)*

LÁNY Maga az igazgató? *(Egy pillantást vet Dario után)* És ő ?

IGAZGATÓ *(nevetve)* Bár igazgató sok van, ő biztos nem volt igazgató.

LÁNY *(kihúzza magát)* Írtam önnek, igazgató úr.

IGAZGATÓ Nem emlékszem.

LÁNY Tancosnó szeretnék lenni. Vagy műlovarnó. *(Elálmodozva)* A porondra bevágtat szikrázó fény-ben én, és pár ló. Az elsón egy majom ül, az utolsón állok én, és üdvözlöm a közönséget. Vakító fényben úszik minden ..

IGAZGATÓ *(félbeszakítja)* Hány éves?

LÁNY *(lesüti a szemét)* Tizenhét. És mindenre kész vagyok érte.

IGAZGATÓ *(nagyobb érdeklődéssel)* Azt hiszem, van némi tehetsége.

LÁNY *(reménykedve)* Már odahaza is mondták : egyszer még a cirkuszban fogod végezni, te lány. IGAZGATÓ No de a dolog semmiképpen nem ilyen egyszerű. Tudja, mit, beszéljük meg máshol, mit szólna hozzá? Egy kis borozó, kétszemélyes box, halk muzsikaszó ... és nem ez a nyomasztó környezet. LÁNY *(vállat von)* Még sose voltam kis borozóban. IGAZGATÓ Akkor menjünk.

Sötét. Harsogó cirkuszi zene

II.

Az Igazgató az asztalnál ül és ír valamit. Bario lép be, világfi, a harmincas évek divatja szerint öltözve. Egész külleme elárlúja azonban, hogy ez a svihák hiába idézi a régi szép időket

BARIO Ez a Brown ügynökség?

IGAZGATÓ Mi lenne?

BARIO *(joviálisan a kezét nyújtja)* Jó estét, Brown úr, így hívják, nemde? Hogy s mint? Igen, tudom, pocsék idők volt a héten.

IGAZGATÓ Nem vagyok Brown úr.

BARIO Akkor mit keres itt, ha maga nem Brown? Kicsoda maga?

IGAZGATÓ A Brown ügynökség igazgatója vagyok. Brown úr a tulajdonos.

BARIO *(magabiztosan helyet foglal)* Akkor hívja ide nekem azt a Brownt.

IGAZGATÓ Brown úr nincs itt.

BARIO Rokonszenves fickó. Megvárom.

IGAZGATÓ Brown úr nagyon ritkán jár ide.

BARIO Ami azt illeti, én sem vagyok itt minden nap. De nem számít. Van időm.

IGAZGATÓ Nézze, kedves ..

BARIO *(fölköszően int a kezével)* Bario.

IGAZGATÓ Nézze, kedves Bario úr, amennyiben óhajt valamit, hozzám kell fordulnia.

BARIO Már megtettem. Odafordultam magához.

IGAZGATÓ Aha. *(Felhúzza a szemöldökét)* Mit óhajt?

BARIO *(feláll és végigméri az Igazgatót)* Ide hallgasson, ami azt illeti, maga borzalmasan elhízott, nem szűgyelli magát, hogy lehet így kinézni, amikor körülöttünk mindenféle soványodnak az emberek, mert ez az egészséges...

IGAZGATÓ Már megbocsásson, de ennek talán még sincs köze a mi hivatalos tárgyalásunkhoz.

BARIO *(kedélyesen)* Maga nagyon fog csodálkozni. *(Bizalmasan)* En tudniillik ismerem magát. Csak akkor maga még kicsike volt és egészen sovány. Rondának persze már akkor is ronda volt. *(Nevet)*

IGAZGATÓ Most már aztán elég! Mondja meg, mit akar és tűnjön el! Mi soha nem láttuk egymást.

BARIO *(nagyvonalúan)* Ha nem, hát nem. Csak próbára akartam tenni magát, kedves ..

IGAZGATÓ *(méltósággal)* Egyszer már mondtam, hogy a Brown ügynökség igazgatója vagyok.

BARIO Igazgató ! Hát mégiscsak maga az. Engem tudniillik egy ilyen igazgató épp kirúgott az állásomból. IGAZGATÓ Aha. Ezért jött.

BARIO Hogy találta ki?

IGAZGATÓ A Brown ügynökség munkaközvetítéssel foglalkozik, logikus tehát, hogyha önt elbocsátották ..

BARIO Pillanat! Nehogy mindjárt az elején valami félreértés legyen közöttünk. Engem nem bocsátottak el!

IGAZGATÓ De épp ön mondta az imént ..

BARIO *(méltósággal)* Engem kirúgtak!

IGAZGATÓ Na jó, kirúgták vagy elbocsátották, mi a különbség?

BARIO Elbocsátani hülyeségért szokás. Engem ki-rúgtak. Engedje meg ezt a luxust nekem.

IGAZGATÓ *(nem könnyű neki)* Ahogy parancsolja, Bario úr. Ha kirúgták, hát kirúgták.

BARIO Milyen különös, maga egyik pillanatban rend-kívül szimpatikus nekem, a másikban meg látni se bírom.

IGAZGATÓ *(ingerülten)* Nézze, kedves Bario úr, amennyiben óhajt valamit, szíveskedjék előadni a kívánságát. Különben ... tessék, ott az ajtó.

BARIO Ami igaz, az igaz, tényleg ott van. Szép is lenne, ha nem volna ott, hát nem? Hol jönnének be az emberek? Egy ügynökséghez nem szokás az ablakon bemászni, mint lányhoz a legény a malomba. *(Nevet)* Kivéve, ha ki akarják dobni az embert. Akkor egy ilyen ablak is megteszi. De maga nem dobott még ki engem, ugye?

IGAZGATÓ Éppen ezt szándékozom tenni.

BARIO *(hitetlenkedve)* Maga ilyen ember volna?

IGAZGATÓ *(egy szilárd pontot próbál megragadni)* Valamilyen munkát keres tehát?
BARIO Tudja, hogy kezd nekem gyanús lenni? Maga mindent előre kitalál.
IGAZGATÓ *(kérdőívet tölt ki)* Foglalkozása? BARIO *(hősi pózban)* Bohóc!
IGAZGATÓ Bohócok számára nincs semmink. BARIO És nekem sem volna?
IGAZGATÓ Tekintve, hogy ön bohóc, önnek sincs, Bario úr.
BARIO Nézze, nem kérem ingyen.
IGAZGATÓ Ez fölösleges. Sőt, kínos. Ha nincs, akkor nincs.
BARIO És valami más nem akadna?
IGAZGATÓ Azok mind magasan kvalifikált helyek. BARIO Nagyszerű. Elfogadom.
IGAZGATÓ Attól tartok, nem értették meg egymást. BARIO Ellenkezőleg. Nagyon is jól megértettük egy-mást.
IGAZGATÓ De maga ... magának egyáltalán nincs semmiféle minősítése.
BARIO Honnan tudja? *(Az Igazgató zavartan széttárja a karját, Bario bizalmasan)* Mondja, és az baj?
IGAZGATÓ Persze hogy baj. A Brown ügynökség a hagyományaira és más körülményekre való tekintet-tel nem engedheti meg magának, hogy olyan embereket ajánljon, akik nem képesek a munkájukban helytállni, érti? A cég hírneve forog kockán.
BARIO Csak az a kérdés, mindig ennyire ragaszkodikk-e az elveihez.
IGAZGATÓ Erről nem fogok magával vitatkozni. BARIO *(megsértődik)* Én sem!
IGAZGATÓ Akkor takarodjék.
BARIO Az jó lenne, mi? Nem, nem, nem. Panaszt fogok tenni.
IGAZGATÓ *(szárazon)* Ahhoz joga van.
BARIO *(panaszt tesz)* Tisztelt uram, bátorkodom fel-hívni szíves figyelmét, hogy ekkor és ekkor, itt és itt...
IGAZGATÓ Miket zagyvál?
BARIO Nem zagyválok. Azt mondta, jogom van panaszt tenni. Hát én panaszt teszek.
IGAZGATÓ De ne nekem, ember! Panaszt magasabb helyen kell tenni, hogy legyen értelme.
BARIA És lesz értelme? *(Az Igazgató erre a szuggesztív kérdésre csak vállat von)* Na, látja! Nekem elég, ha magának kiönthetem a szívemet. Tisztelt uram, bátorkodom felhívni szíves figyelmét, hogy ekkor és ekkor ...
IGAZGATÓ Ki innen!
BARIO *(mintha most fogná fel)* Maga engem kidob?
IGAZGATÓ Ki én!
BARIO Vigyázzon! Én elmegyek!
IGAZGATÓ Tessék csak.
BARIO Én tényleg elmegyek. Halálkomolyan. Távozom.
IGAZGATÓ *(örjögve üvölt)* Takarodjon!
BARIO Addig tehetek panaszt, ameddig csak akarok. Tisztelt uram, örülnék, ha nem felejtene el, hogy ehhez jogom van.
IGAZGATÓ Verszélyhelyzetben használhatom a szolgálati fegyveremet.
BARIO Csak rajta, használja, ha valaki fenyegeti.
IGAZGATÓ *(habzó szájjal)* Használom is.
BARIO Tessék. *(Megragadja a gallérját és cibálja)* Tisztelt uram, bátorkodom felhívni szíves ...

Az Igazgató lő. Bario megtántorodik, a szívéhez kap, és lassan elterül a földön

IGAZGATÓ *(kétségbeesve)* Jézusmária! Hová dugjam? *(Elrohan)*
BARIO *(felkel a földről)* Ez egy hülye! *(Járkál, leül az asztalhoz. Lapozgatni kezdi a kartonokat)* És rá-adásul gyáva. *(Becsukja a nyílántartót)* Itt tényleg nincs semmi. Ez az aranyos pasas végül is igazat mondott.

Sötét

III.

Egy borbélyüzlet jelzései. Borbélyszékké átalakított hintaszék. Dario borbélyköpenyt vesz fel

DARIO Bohócnak lenni vagy nem lenni bohócnak, ez itt a kérdés, Dario! Nem, így ezt nem szabad, mert ölni tudnék. Van egy mondas — panaszkodtam, mert nem volt cipóm. Mígnem talákoztam valakivel, akinek lába se volt. Még soha nem volt olyan rossz, hogy rosszabb ne lehetett volna. Fel a fejfel, Dario, ha bohóc vagy is, attól még beállhatsz borbélynak.

Belép az Igazgató

IGAZGATÓ Jó napot.

DARIO *(háttal állva)* Alászolgája, tessék parancsolni. *(Megismeri az Igazgatót)* Jó napot, igazgató úr. IGAZGATÓ *(intéget, hogy nem szeretné, ha felismer-nék)* Pszt, inkognitó.

DARIO *(nem érti)* Inggombnyító?

IGAZGATÓ Feketén.

DARIO Vagy úgy, hajfestés. Hogyne, természetesen, megcsináljuk. Elvégre kezd egy kicsit öszülni.

IGAZGATÓ *(megmagyarázza)* Inkognitóban vagy feketén lenni valahol annyit tesz, hogy senkinek nem szabad engem felismernie. Ami volt, elmúlt. Maga borbély, én meg vendég elvégre. A helyzet világos, tehát semmi reminiscencia. *(Körülnéz a boltban, beül a hintaszékbe)* Borotválás, öregem, sietek.

DARIO Hogyne, borotválás, igenis. *(Fogja az ecsetet és a borotvát)*

IGAZGATÓ Gyerünk, a fene egye meg, igyekezzék. Találkám van egy bizonyos leányzóval itt a maga boltja előtt. Már ott kéne lennem.

DARIO Uram, a borbélyt nem szabad siettetni, mert az ön élete a kezében van. A sófornek se magyarázhatja, hogyan hajtson, ha ép bőrrel akar kiszállni a kocsiból.

IGAZGATÓ Hagyja a borbélyszövegeit, és lásson hozzá.

DARIO Nagyon türelmetlen a kedves vendég, mi?

IGAZGATÓ Semmi köze hozzá.

DARIO Óriási tévedés, uram. A borbélyok nem szívesen borotválják a türelmetlen kuncsaftokat. Az ilye-nek örökké moco-rognak, fészkelődnek a székbén, pedig borzasztóan kell ám vigyázni, nehogy a szörzet-tel együtt egy darab fülecskét is lenyisszantsunk, ugyebár.

IGAZGATÓ Borbély maga vagy filozófus?

DARIO Mindenből egy kicsi, uram. De amint egy bölcs férfiú mondotta volt, jobb mindenről tudni valamit, mintsem mindent tudni valamiről.

IGAZGATÓ Most már elég legyen, hallja-e. Borotválásra van szükségem, de úgy látszik, hiába várok. Hívja ide a főnököt.

DARIO Én vagyok a főnök.

IGAZGATÓ Akkor az igazgatót.

BARIO *(úgy lép be, hogy az utolsó mondatot meg-hallja)* Mi történik itt?

IGAZGATÓ Kolléga, rettenetes alak ez a maga alkalmazottja.

BARIO Miféle kollégája vagyok én önnek?

IGAZGATÓ *(dühöng és üvölt)* Borotválást akarok.

BARIO *(átveszi a kezdeményezést)* Mi sem egyszerűbb, borotválást parancsol, hát meg lesz borotválva. *(Dariohoz)* Hé, segéd, vedd el a kedves vendég kalap-ját.

Dario a helyzet alakulásától teljesen elbambulva kiveszi az Igazgató kezéből a klapot, és a foga-sra akasztja

És ülted le a kedves vendéget.

Dario fogja a széket, amelyre az Igazgató éppen le akar ülni, és odébbteszi. Az Igazgató a földre potytyan

DARIO Tessék helyet foglalni.

BARIO *(az Igazgatóhoz ugrik és felemeli)* Marha!

IGAZGATÓ Na hallja!

BARIO Nem maga a marha, ő a marha. *(Daria mu-tat, aki megvonja a vállát, ahogy Stan szokta, ami-kor nem sikerül valami)* Figyelj egy kicsit, te két-balkezes.

Dario porolót vesz elő, és leporolja az Igazgatót

Adj egy kérdőt a kedves vendégnek, hadd lássa, hogy izlik a hatalom.

DARIO A kendője, uram. *(Az orrán át megköti a kendőt)*

IGAZGATÓ *(nyugtatanul kapálódzik)* Nem kapok levegőt.

Dario megigazítja a kendőt, a nyakára teszi és alaposan megszorítja

Megfulladok! *(Letépi a kendőt, és el akar menekülni)*

BARIO *(útját állja)* Apró kis baleset, uram. Ha egy-szer a kezünkben van, egykönnyen nem eresztjük. *(Visszalökődési a székhöz és rárivall)* Leülni!

DARIO *(boldogan)* Ne ellenkezzék, hallja!

IGAZGATÓ *(zavartan, de mégiscsak visszaül)* De kérem.

DARIO *(hadonászik a borotvával)* Nos, öregem, hogyan parancsolod, közelről borotváljalak vagy meszsziról?

Az Igazgató kétségbeesetten eltakarja a szemét

BARIO Hát így beszélünk a kedves vendéggel, segéd? A kedves vendéghez udvariasak, illedelmesek, tisztelettudók vagyunk, nemde, te ökör?

IGAZGATÓ Ez nekem szólt?

BARIO Nyugalom, uram. *(Dariohoz)* Figyelj, megmutatom, hogy kérdezzük meg szépen, udvariasan a kedves vendégtől, hogy mit óhajt.

DARIO Gondoltam, elkapjuk és alaposan eltángáljuk, megdöngyözzük, szétcincáljuk, összetapossuk.

BARIO *(egy mozdulattal elhallgattatja, ő a nagymester)* Hogyisne, csak úgy ukmukfuk, akkor olcsón megúszná. *(Az Igazgatóhoz)* Hékás, van cigarettád?

A halálra rémült Igazgató cigarettával kínálja, és maga is rágyújt. Bario elégedetten fújja a füstöt

Hm ... Kent. *(Rárivall)* Egész dobozzal nem volna?

IGAZGATÓ *(átadja az egész dobozt. Feláll és menni akar)*

Muszáj mennem. Találkám van egy lánnyal...

BARIO A hölgyike majd vár egy kicsit. Segéd, szappanozás. *(Dario habot ver)* Tudjuk, hogy a kedves vendég siet. De nem ugrálunk ám folyton. Lásd be, hogy ilyen szőrös képpel nem illik lányok után mászkálni.

Dario ecsettel szappanozni kezdi az Igazgatót. Vívóállásban, támad, elugrik. Bario hátulról lefogja az Igazgató két vállát. Az Igazgató rémülten kapálódzik, végül kitépi magát, és menekülni próbál. Dario és Bario utána. A kergetőzést zene kíséri. Aztán Bario vissza-nyomja az Igazgatót a székbe. A szék összetörik alatta, az Igazgató a földre pottyan. Bario felségíti

Megbocsát a kedves vendég, ismét egy apró kis félreértés. De együtt kell működnünk, különben még nagyobb baj lehet. Elvégre tudnunk kell, hogy borotválás előtt a pofikát mindig be kell egy csöppet szappanozni. *(Dario segédletével a hintaszékbe ülteti és odakötözi)* Türelmesnek kell ám lennünk, mert a türelem rózsát terem ... Fogadj hát szót szépen, és minden rendben lesz. Segéd, borotvát! *(Dario átadja a borotvát, Bario a testével takarja az Igazgatót)* Előbb az egyik fülecskét, aztán szépen a másikat, hogy ne árválkodjon. *(Nylonharisnyát húz az Igazgató fejére. A kezében két műfület tart. Dario jön egy szódásüveggel)*

DARIO Parancsol egy kis kölnit a kedves vendég? *(Nevet és lespricceli a szifonnal)* Minden tőlünk telhető elkövetünk, csak hogy a kedves vendég meg legyen elégedve.

BARIO Még egy kis püdert, segéd.

DARIO *(egy fújtatóval jön, és hatalmas füstfelhőt ereget)* Elég lesz?

BARIO *(köhög)* Elég. Elég. Ennyi elég.

IGAZGATÓ *(kiszabadul a székből, letépi fejről a harisnyát. Teljes nagyságában a két bohóc fölé magasodik, azok félni kezdenek, megszeppennek)* Meg-mutatom én nektek ... *(Kezdi szétszedni a berendezést)* alávalók ... bitangok ... *(Egy vödörbe rüg)*

BARIO *(bátortalanul suttojja)* A vödört felszámítjuk a kedves vendégnek. Halló, pénztár.

IGAZGATÓ Adok én nektek pénztárt, megfizetek én nektek... *(Egy pofont ken le Barionak)* Maga, úgy látszik, nem tudja, ki vagyok, igaz?

BARIO Tudjuk, kérem szépen, éppen ez az, hogy tudjuk.

DARIO *(a kasszát cipeli a vállán)* Ne feledkezzünk ám meg a borralról, baksis, csüszópénz, hálapénz, zsebpénz, trinkgeld ... Hát nem érdekes, hogy milyen gazdag a mi nyelvünk bizonyos kifejezésekben?

IGAZGATÓ *(Dario is pofon vágja)* Nesze... *(Befejezi a berendezés szétszedését)* Adok én nektek borralót... baksist ... csüszópénzt ... *(Es diadalittasan kivonul)*

Dario zavartan nézi a romokat. Bario vihog

DARIO *(szomorúan)* Ezt a helyiséget százalékra vettem ki. Nem is az enyém. És ez volt az első kuncsaftom.

BARIO *(még mindig vihog)* Hátha jön még valaki. DARIO

Ugyan, dehogy. Köszönöm szépen, uram. Szép kis slamasztikába keveredtem maga miatt. Tudja, ha én ezt tudom ...

Bario felállítja a hintaszéket, beleül. Kendőt köt a nyakába. Int Darionak, hogy kezdjen hozzá

Maga? Maga is azért jött, hogy kiszolgáljam? BARIO Mit gondol, hogy a meggyfáról pottyantani ide?

DARIO *(kezd összeszedni a holmikat, kissé felélenkül)*

Hajvágást parancsol? *(Bario a fejét csóválja)* Tehát borotválást? *(Bario ismét a fejét csóválja)* Borotválást sem? Ha se hajvágást, se borotválást, akkor mit?

BARIO Nyaknyisszantást.

DARIO Igenis, kérem, egy nyaknyisszantást ... ahogy parancsolja. *(Most érti meg)* Hehehe, kissé különös ember a kedves vendég. Azt hiszem, nem jól értettem.

BARIO Nagyon jól értette.

DARIO Nyaknyisszantást???

BARIO Igen, nyakszisszantást. Itt, a torkomnál lesz szíves. Nyissz-nyissz.

DARIO Elég különös kívánság.

BARIO Ez az óhajom.

DARIO Hogyne. És azt tetszett mondani, hogy éppen itt?

BARIO Úgy van.

DARIO Nem volna jobb egy kicsikét feljebb?

BARIO Hallja, ember, én nyaknyisszantást akarok, maga meg ostoba elméleti problémákkal traktál. Csinálja.

DARIO *(odatartja a borotvát, majd feladja)* Nem, nem, képtelen vagyok. Nem tudom megtenni. Uram, tegyen le róla.

BARIO Ugyan, kérem, micsoda komédia! Elpusztít egy roncsot, na! Jótékonyágnak is felfoghatja. DARIO Ön egy roncs?

BARIO Emberi roncs vagyok. Éppen ezért lesz szíves *(egy mozdulattal)* nyissz!

DARIO Uram, azért, mert roncs az ember, még nem szokás megölni.

BARIO Nekem mondja? Maga?

DARIO (*meghajol*) Uram, aki ön előtt áll, szintén roncs. De még milyen.

BARIO Én azt hittem, maga borbély.

DARIO Most. Roncsként borbély vagyok.

BARIO És mi volt azelőtt?

DARIO Bohóc.

BARIO (*elneveti magát*) Bohóc, nevetséges. A bohóc én vagyok.

DARIO Ön, uram, hogy ön bohóc?

BARIO (*könnyedén*) Valamiből meg kell élni az embernek. (*Dario nevetni kezd*) Nevessen csak, nevessen, paprikajancsi!

DARIO Mit mondott?

BARIO Hogy paprikajancsi.

DARIO (*felkapja a borotvát*) Jól van. Paprikajancsi. (*Bario nyakának akarja szegezni a borotvát, az ki-bújik*)

BARIO Mit művel?

DARIO (*egy mozdulattal*) Nyissz-nyissz. Ahogy parancsolta.

BARIO Az volt. És ami volt, elmúlt. Akkor még nem tudtam, kicsoda maga.

DARIO Ki lennék? Bobbely.

BARIO Maga nem borbély. Egy borbély nem sértődik meg, ha paprikajancsinak nevezik. Ezért csak egy bohóc sértődhet meg.

DARIO Nézze, nem érek rá itt szórakozni magával. Elmennek a klienseim.

BARIO Hisz nincs itt senki.

DARIO Na látja, elmentek.

BARIO Tudja, a helyzet az, hogy kidobtak az állá-somból. Nem akármilyen bohóc voltam, de mindegy. Sorra jártam az ügynökségeket, egyiket a másik után, mindenütt: fel is út, le is út. Törtém a fejem, mi jobb, a vonat alá vetni magam, vagy a vízbe. Hát amint megyek, mendegélek, látom: BORBÉLY. Na, mondom, ezt nevezem, ez lenne a szép halál, kényelmesen elnyúlok a karosszékben, a borbély fogja a borotvát és -- nyissz. Vége a szenvedésnek. Csak-hogy most meg már megint semmi kedvem legyilkoltatni magam. És ne kérdezze, miért, magam sem tudom. Talán azért, mert maga is bohóc volt. Vagy mert édes volt a bosszú, ha rá is ment a fél be-rendezés. Csakhogy maga nem tudja, ki volt ez az alak. Egy senkiházi, az, aki mindenről tehet, bal-sorsom okozója.

DARIO Hehe, hogy én nem tudom, kicsoda? Hiszen én is ismerem.

BARIO Maga?

DARIO Aki kidobott a cirkuszból. Az igazgató. BARIO

Az, aki mindenről tehet.

DARIO Igen. Ő volt az.

BARIO (*boldogan és vérszomjason*) Hanem alaposan elláttuk a baját, mi?

DARIO (*körülnéz a csatatéren*) Hát ... (*Mosolyogni próbál*) ...el. Vagy nem inkább ő a miénket?

BARIO Maga nyilván mindig úgy állítja be a dolgokat, hogy a lehető legrosszabb legyen magának, igaz? Jusson eszébe, hogy a külvilág érzékelése valójában olyan tükör, amelyben önmagát látja az ember. Ahogy belenéz a tükörbe, mindent olyanok lát, mint önön környezet.

DARIO Én így érzem. Itt belül.

BARIO (*elneveti magát*) Érzem... érzem... itt belül... Uram, belül csak bonyolult kémiai folyama-tok vannak, semmi más.

DARIO Rajtam ez nem segít.

BARIO Maga fél, ugye?

DARIO (*rövid gondolkodás után*) Félek. Minek tagadnám.

Bario cigarettára gyújt, beleül a hintaszékbe. Fújja a füstöt és elgondolkodik. Dario ezalatt rendet rak

BARIO Az állatok vagy megvadulva és támadóan reagálnak a veszélyre, vagy pedig félve és menekülve. Önvédelmi szempontból a menekülés sokkal hatékonyabb, mint a harc. Az győz, aki elmenekül. A magára hagyott, fájdalomnak kitétt patkány vagy menekülni próbál, vagy mozdulatlanra dermed. Az ilyen patkány a túlélés képességének legmagasabb

fokán áll. Persze, mihelyt több patkány kerül hasonló helyzetbe, azonnal támadásba lendülnek. DARIO (*a rendcsinálás közben kiment, most egyszerre beront*) Ott vannak. Ketten.

BARIO Kik? Hol?

DARIO Ott -- kint. Erre tartanak. Mit tegyünk? BARIO Elbarikádozzuk magunkat.

DARIO Ugyan kérem, ne bohóckodjon.

BARIO Én bohóc létemre bohóckodom?

DARIO Erre most nincs időnk. El kell tűnnünk. Biztos ő küldte őket.

Bario feláll, a képzelt ajtónak háttal mélyen meghajol

Mit művel?

BARIO Ez a gesztus az alázat jelképe, uram. A régi germán törzsek férfiai és asszonyai annak idején a pucér feneküket mutatták a viharos égboltnak, hogy kiengeszteljék Wotan főistent. Tekintettel a mai konvenciókra, ezt természetesen nem hajthatom végre eredeti formájában.

Belép a Lány. Értetlenül néz Bariora

LÁNY Jó napot kívánok.

DARIO (*hozzárohan*) Maga az? Jó napot. Nem látta azt a két pasast odakint?

LÁNY De. Az egyik a telefonfülkében van és telefonál. A másik a fülke előtt áll.

BARIO Fülke előtt, fülke mögött, egyre megy. Jó napot, kisasszony. Zárva vagyunk.

LÁNY Tudom. (*Lerakja a bőröndjét, táncolni és énekelni kezd*)

Tizenhét éves vagyok,
a nagyvilág rám ragyog,
keccses vagyok, mint az őz,
táncom mindenkit lefőz.

Ilyen hát egy szende lány,
szüzi arca halovány, ám ha táncol, kipirul, forró vére nem csitul.

DARIO Maga szerint nem álmodunk?

BARIO Meggyőződhetünk róla. (*A Lányhoz közeledve*) Mondja, ha most megcsípem magát, meg fog kékülni?

LÁNY Ezek karib táncok, uraim.

DARIO (*álmodozva*) Ha az ember maga dönthetné el, hol, hogyan haljon, meg, érte érdemes lenne meg-halni, nem?

BARIO Öreg róka vagyok, éppen ezért megkérdelem — miért épp most szánta rá magát, hogy karib táncokat mutasson be?

LÁNY Mindig, mire odajutok, hogy bemutassam, mit tudok, valami egész másról kezdenek beszélni. (*El-lenáll hatatlanul lesüti a szemét*)

BARIO Vagy úgy, értem már, kegyed csak azért jött, hogy bolondozzon egy kicsit.

DARIO Ne hallgasson rá, kisasszony, nem tudja, mit beszél.

LÁNY Nagyon nyersen beszél.

BARIO (*vállat von*) Figyelmeztetem magát, ne kezd-jen ki velem. Elbűvölő a tekintete, de csak a bolond-ját járhatja velünk.

DARIO Az élet túlságosan bonyolult ahhoz, hogy valami lényeges döntést hozzon az ember.

LÁNY Én már megtettem.

DARIO És mit döntött?

LÁNY Hogy művészno leszek.

BARIO Nos, amennyiben azt nevezi művészetnek, hogy két roncs előtt ugrabugrál, mintha egér bűjt volna a szoknyája alá, akkor máris kész művészno. LÁNY Gondoltam, szólhatnának az érdekekben. DARIO Hogy mi? Ő meg én?

LÁNY Elvégre maguk is a cirkusztól vannak, nem? BARIO Hogyne, a cirkusztól voltunk. Most inkább az éhségtől vagyunk. Úgy, hogy kopog a szemünk.

LÁNY *(elszomorodva)* Itt a maguk boltja előtt volt találkám egy bizonyos igazgatóval. Azt ígérte, hogy szerződött. De, úgy látszik, nem jött el.
DARIO *(felvillanyozódva)* Hohó, nem egy olyan magas sovány ...
BARIO Egy olyan alacsony kövér ...
EGYÜTT Mindenesetre ocsmány orral?
LÁNY *(boldogan)* De. Ó az.
DARIO *(szomorúan)* Hát ő már nem jön ide.
LÁNY Maguk beszéltek vele? Nem üzent nekem valamit?
BARIO *(felkapja a bőröndöt)* Gyerünk.
DARIO Hová?
BARIO Mindenesetre el innen.
DARIO Várjon még. *(A Lányhoz)* Vigyázzon vele. LÁNY Olyan kedves volt hozzám. Meghívtott vacsorázni egy kis borozóba, azt ígérte ...
BARIO *(félbeszakítja)* Lárifári. Be akarja hálózni kegyedet, mint ördög a bűnös lelkeket.
LÁNY *(naivan)* Ő nem olyan.
DARIO De.
LÁNY Bántotta magát?
DARIO *(keserűen)* Ha még csak engem! — Nem akar velünk tartani?
LÁNY Nem lehet. Találkám van. Hacsak ...
DARIO Hacsak?
LÁNY Hacsak maga nem szerződött. Egész jól érezném magam önöknél.
BARIO Jó fizetés, munka semmi.
DARIO *(mérgesen)* Hallja, maga ... Nem kéne így viselkednie a kisasszonnyal.
BARIO Frászt nem kéne, kéne.
LÁNY Szerződtesse és megyek.
BARIO Én távozom. Végérvényesen.
DARIO *(izgatottan)* Ha igazgató lennék, kisasszony, minden biztonnyal szerződteném magát. A legkedvezőbb feltételeket biztosítanám. Exkluzív szerződés . . .
Táncolhatna . . .
LÁNY Táncolhatnék?
BARIO Mint a páviának a szakadékban.
LÁNY *(sértődötten)* Nincs más választásom, uraim, a művészetnek akarom szentelni magam.
BARIO *(felhorkan)* A művészetnek! Olyan természetesnek veszi ezt, mint a verebek a szétszórt komlót a sörfőzde környékén.
LÁNY Az egyik ember tehetséges, a másiknak gürcölnie kell. Kicsoda maga, hogy ilyen nagyokos? Mit követett el, hogy kidobták?
BARIO *(inkább derűsen fogadja, mintsem ingerülten)* A nemjőjét, alaposan felvágta a nyelvét.
DARIO *(békülékenyen)* Csak nem fogunk veszekedni. Nekünk hármunknak össze kell tartanunk.
BARIO Inkább a hölgyet kérdezze, mi a véleménye az összetartásról. Ami engem illet, rám számíthat. Mi mától úgy jelenünk meg, mint egy diplococcus. És tegeződni fogunk.
LÁNY Diplokókus? Az mi?
BARIO Diplococcus. Elválaszthatatlan ikerpár. Mindig két példányban szereplő baktériumok. Nyilván nem figyelt az iskolában.
LÁNY A művészet egészen más, mint a biológia. BARIO Ne mondja!
DARIO Megint kezdi? *(A Lányhoz)* Jöjjön, csak meg kell még szoknia magát.
LÁNY *(a fejét csóválja)* Én el akarok élni valamit az életben.

Belép az Igazgató

IGAZGATÓ Azonnal eresszék el azt a lányt.
DARIO De hát mi nem tartjuk fogva.
IGAZGATÓ Azt majd megbeszéljük máshol. A karját, kisasszony. *(A karját nyújtja)* Remélem, nem molesztálta kegyedet túlságosan ez a két semmirekellő. LÁNY Jaj, úgy félttem, hogy már nem jön. IGAZGATÓ Bizonyos lépéseket kellett tennem, hogy ezt a két egyént valaki móresre tanítsa. Hogy valaki kézzelfoghatóan megmagyarázza nekik, hol a helyük.

LÁNY Akkor vacsorázni megyünk.
IGAZGATÓ Igen. Egy kis borozóba. Rendeltem egy kétszemélyes bokszt.
LÁNY Ne büntesse meg őket túlságosan. Hátha nem is úgy gondolták.
IGAZGATÓ Jöjjön. Meg kell beszélünk a szerződését. LÁNY Pápa, uraim. *(Csókot dob Dario felé, és elmegy az Igazgatóval)*
DARIO *(egy darabig bámul utánuk)* Kígyófajzat. BARIO Mit vársz egy ilyen alaktól?
DARIO Nem a pasas, hanem ő.
BARIO Hallhattad, hogy szerződést akar. Adja isten. DARIO Olyan szép volt.
BARIO Volt. Mandulaszemek, eperajkak, hamvas arcocska, hattyúnyak, selymes bőr, darázsderék, gazellalábak ...
DARIO *(meglepődve)* Mit nem mondasz, Bario? Hisz nyers voltál vele, eltaszítottad, úgy látszott, mintha ...
BARIO *(nevet)* Éppen ez az, hogy a látszat csal. DARIO De miért nem akartad, hogy velünk jöjjön? BARIO Először is, mert úgysem jött volna, másodszer meg -- mindig jobb elképzelni a nőt, mintsem valóságban látni.
DARIO Ha nincs ez a piszok alak, minden más lenne. Miért tetted ezt, miért támadtál rá?
BARIO Ki kényszerített, hogy segíts nekem? Te belementél a játékba, akkor meg ne vágj olyan képet, mint Keresztelő Szent János. Tudod, hogy semmi humorérzéke.
DARIO Tudom.
BARIO *(körülnéz)* Úgy néz ki itt, mintha gömbvillám tévedt volna behozzánk. De mindegy — vidám az élet, akkor is, ha valójában szomorú. Menjünk. *(El-neveti magát)* Hanem alaposan elláttuk a baját, mi?

Felkapják a bőröndöt és kimennek. Sötét

MÁSODIK FELVONÁS

I.

Szünet után Dario és Bario baktatnak a színpadon. Bario vállán bőrönd, Dario ficsúrosan nézegeti a tájat, mint valami turista

DARIO Tedd le!

Bario ledobja a bőröndöt és fáradtan ráül

Csodaszép, mi?
BARIO *(oda sem figyel)* Az. Pazar.
DARIO Neked nem tetszik?
BARIO Dehogynem, csak értsd meg, Dario, ha valaki egész nap bőröndöt cipel a hátán, borzasztóan el-tompul a szépérzéke.
DARIO Már akartam veled beszélni erről. Tudod, nem tesz jó benyomást, ha a segéd ...
BARIO Miféle segéd vagyok én?
DARIO *(finoman figyelmezteti)* Cipeled a bőröndöt — cipeled. Ergo segéd vagy. És ha a segéd tegezi a főnökét, az blama. A főnöknek is, a segédnek is. BARIO És hogyan képzelnéd?
DARIO *(egyre gyengéd mosollyal)* A segéd szőljon tisztelettel, illedelmesen, udvariasan a főnökéhez, és ne tegezze, Bario. Vedd fel. Minden kapcsolatnak megvannak a maga törvényszerűségei.
BARIO *(bambán)* Csakhogy ezt a kapcsolatot te találtad ki, Dario. Ez ment örökké, Bario, kérlek, hozd a bőröndöt, nekem az orvos megtiltotta, hogy nehéz terheket cipeljek, csak nem fogod hagyni, hogy beteg ember létemre ekkora csomagot vigyek ...
DARIO Minden kapcsolatot kitalál valaki.
BARIO Eredj. Én azt hittem, a kapcsolatok létrejönnek.

DARIO (*finoman kijavítja*) Eredjen. — Az is előfordul. De kisebb gyakorisággal. Többségükben valaki kitalálja.
BARIO Ez olyan, mint egy japán. Udvarias, de tudja, mit akar. Csakhogy én sem eszem a fejem lágyára. Jó, magázni fogom, cipelem a bőröndöt, de ... (Egy mozdulattal jelzi, hogy Dario fizessen érte)
DARIO (*felkacag*) Ó, gondolhattam volna. Na jó, legyen. A bért állapítsd meg magad.

.Mennek egy darabon

Tényleg gyönyörű a kilátás. Lenyűgöző. Tedd le. Gyönyörködni akarok.

Bario földhöz vágja a bőröndöt

(*Dario felkiált, és a bőrönd alá néz*) Nem tudsz vigyázni, te mafla?!

BARIO Mi van?

DARIO Majdnem összenyomtál egy hangyát.

BARIO Hát aztán? Jut is, marad is.

DARIO Igen ám, de ez fekete hangya. (*Felveszi a hangyát, és óvatosan a kezére pottyantja*)

BARIO Fekete vagy zöld, tökmindegy.

DARIO Nem, mert a fekete hangya védett.

BARIO Védett? Most hallom először. Mitől? Kitől?

DARIO A kipusztulástól. Az emberektől. A védett állatokat nem szabad eltaposni, megfogni, szándékkal zavarni, tilos beavatkozni a természetes fejlődésükbe, valamint életkörülményeikbe, fogva tar-tani, pusztítani, gyűjteni, fejlődési szakaszukat természetes vagy mesterséges fészek alkalmazása által áthelyezni ...

BARIO (*csodálkozva fűttyent*) És mennyien vannak ilyen védett állatok?

DARIO Borzasztó sokan, rengetegen, tengernyi sok van belőlük, mert manapság többé-kevésbé minden állat veszélyben van. Vedd fel.

BARIO Ilyen védelem nekem is elkéne.

DARIO Tökölkő, az embernek nincs szüksége védelemre, mert az egyetlen élőlény, amely képes a legképtelenebb körülmények között is a szaporodásra. A többi fajok jöszerevel réges-rég kipusztultak volna, de az embernek meg se kottyán, él és virul. Tedd le!

BARIO (*ledobja a bőröndöt*) Hallja-e, főnök, egy kicsit több együttérzéssel lehetne irántam, nem gondolja?

DARIO Miért?

BARIO (*meghökken*) Tényleg, miért is?

DARIO Na, vedd fel.

Bario felveszi a bőröndöt, és megint baktatnak egy darabig

(*Útközben*) Nagyon vigyázz erre a bőröndre, Bario, mert ebben van mindenünk, amink még megmaradt.

BARIO Jobban örülnék, ha semmink se maradt volna. Jobb, ha semmink sincs, mint ha kevés valamink van, de az irtó nehéz.

A színen megjelenik az Igazgató. Dörömböl egy vendéglő ajtaján

DARIO Nézd csak ott azt az urat. Nem néz ki valami nyájasnak, mi?

BARIO Nem tudom. Megyünk tovább?

DARIO Tedd le. Beszélék veled.

Bario levágja a bőröndöt és belerúg

(*Az Igazgatóhoz lép*) Elnézést, uram, szeretnék beszélni ennek a vendéglőnek a tulajdonosával. IGAZGATÓ A tulajdonos házon kívül van.

DARIO *Aha. (Bariohoz)* Nincs itt a tulaj.

BARIO Annál rosszabb.

DARIO (*az Igazgatóhoz*) Még egyszer elnézést, de meg tudná mondani, hogy akkor ki helyettesíti a tulajdonost?

IGAZGATÓ A tulajdonost az igazgató helyettesíti. BARIO Annál rosszabb.

DARIO És nem lenne szíves megmondani, hol találom azt az igazgatót? Ugyanis szeretnék alaposan beolvasni neki, hogy megemlegesse.

BARIO (*elcsigázottan ül a bőröndön*) Ez beolvas neki, ha én elkapom a grabancát.

IGAZGATÓ Az igazgató én vagyok, uraim.

DARIO (*megrémül*) Az igazgató! — Vedd fel!

BARIO (*rácsap a bőröndre*) Torkig vagyok már! Örökösen csak vedd fel, tedd le! Mi vagyok én, hangya?

IGAZGATÓ Mit óhajtanak tulajdonképpen az urak?

DARIO (*üledelmesen*) Munkát keresünk, igazgató úr kérem. Gondoltuk ... gondoltuk ... (*Mentőötlete támad*) megpucolhatnánk, teszem azt, ennek a vendéglőnek az ablakait.

IGAZGATÓ Az ablakok tiszták.

BARIO Nagyon tiszták, nem is lehet átlátni rajtuk. IGAZGATÓ

Én meg azt mondom, hogy tiszták. DARIO Ami azt illeti,

tényleg. Nézd, Bario, akár a

patyolat.

BARIO (*újabb ötlete támad*) Nézze, mi lenne, ha összedobnánk egy kis műsort magának az udvaron, valami attrakciót, érte, hogy növeljük a forgalmat. Egy csomó mindent tudunk.

IGAZGATÓ A tulajdonos nem óhajt semmiféle forgalmat.

BARIO (*nyugtalanul mormog*) Örökké csak „a tulajdonos óhajt, a tulajdonos nem óhajt”. De én még soha a saját szememmel nem láttam egyetlen tulajdonost se. Mondja már egyszer ő maga a szemembe.

DARIO (*nyugtatója*) Ha nem óhajt, hát nem óhajt, Bario. Mit lehet tenni, nem igaz?

IGAZGATÓ Hordják el magukat, vagy hívom a rend-őrséget.

Bario sietve felkapja a bőröndöt, és a két bohóc eltávolodik az Igazgatótól

(*Nevet és utánuk kiált*) A viszontlátásra, urak!

BARIO (*útközben*) Tudja, az az érzésem, hogy nem is létezik semmiféle tulajdonos. Csak ő találta ki az egészet, hogy az emberek szót fogadjanak. Jobban hangzik, ha azt mondhatja az ember: a tulajdonos nem óhajtja, mint ha ki kell állni és kerek perccel kijelenti, én nem óhajtom.

DARIO (*egy helyen megáll*) Tedd le!

BARIO (*lehajítja a bőröndöt, és minden dühét kiönti rá*) Te rohadt bőrönd, az isten verjen meg!

DARIO Az igazgató az igazgató, ezen nem segíthetsz, Bario.

Ez a bőrönd nem tehet semmiről.

BARIO A legszívesebben kibabrálnék veled.

DARIO Az nem megy. Nem babra megy a játék. BARIO

Mindenkivel ki lehet babrálni.

DARIO Csakhogy ő borzasztó erős. Te kibabrálsz veled, ő meg kinyír.

BARIO Hogy tudna kinyírni egy ilyen szarházi? DARIO

Erről nem érdemes beszélni, Bario.

BARIO Valahogy a közelébe kellene férközni. Például ott a borbélyüzletben, ott sikerült. Alaposan elláttuk a baját.

DARIO Hm. El. — Ad egy, akkor nem volt felkészülve, most viszont fel van, ad kettő, inkább ő lát-ta el a mi bajunkat, semmint mi az övét. Na, mondd meg, miért vagyunk azóta is képtelenek munkához jutni? Na? Na látod! Tégy, amit akarsz, én csomagolok.

BARIO Hisz már be vagyunk csomagolva.

DARIO Az jó.

BARIO Mit akar csinálni?

DARIO Eltűnni. Valahová, minél messzebbre.

BARIO Hát nem vagyunk még elég messze?

DARIO Nem. Minél messzebb, annál jobb.

BARIO Csakhogy ... Csakhogy ...
DARIO Mit -- csakhogy?
BARIO Csakhogy mi van, ha mindenütt van egy ilyen igazgató?
DARIO (*megdöbben, ezzel nem számolt*) Komolyan gondolod?
BARIO Csak úgy eszembe jutott.
DARIO Ebben lehet valami, Bario.
LÁNY (*bekiált a távolból*) Halló ... Halló ... BARIO Valaki szól hozzánk.
DARIO Siessünk. Vedd fel.
LÁNY Ide ... hozzám ... jöjjenek ...
DARIO (*észreveszi*) Bario, ez ő. Tedd le.
BARIO (*ő is észreveszi*) Jé, a karib táncosnő. (*Utánozni kezdi*) Még mindig csinálja?
LÁNY (*szomorúan, őszintén*) Már nem. -- Most az igazgató úr titkárnője vagyok.
BARIO Addig jár a karib a kútra, míg el nem törik. Hát a művészet, a tehetség?
LÁNY A tehetség nem elég a művészetben, rohadt szerencse is kell hozzá.
BARIO Vagy egy másik pártfogó.
LÁNY Egy kis biztonság kell az embernek.
BARIO Tudja, mit mondott az én nagyapám? Biztos csak a halál. De hogy hol, mikor éri utol az embert, az rémesen bonyolult.
LÁNY Figyelmeztetni akarom magukat.
BARIO És miért?
LÁNY Mert maguk veszélyben vannak.
DARIO Bario, veszély. Vedd fel.
BARIO És miért akar figyelmeztetni bennünket? LÁNY Mert gyűlölöm őt.
BARIO És közben szolgálja.
LÁNY Nem szolgálom. Alkalmazásban vagyok nála. DARIO A művész szolgál, Bario, de nem kiszolgál. BARIO Az nem ugyanaz? Titkárnőként szolgálni? DARIO Nem. Mi talán nem voltunk alkalmazásban nála? És nem fogadnánk el, ha munkát kínálna? Ki akart műsort adni az udvaron, hogy növelje a forgalmat?
BARIO És ki akart ablakokat mosni?
DARIO Az más, Bario. Én nem teszek szemrehányást. Milyen veszedelem fenyeget?
LÁNY Nem tudok semmi biztosat.
BARIO Ez biztos valami provokáció.
LÁNY Nem kéne mondanom semmit.
BARIO Ha lenne olyan szíves.
DARIO Egyszer már hallgass végre, Bario. A kisasszony itt van olyan kedves és szíves, hogy ... BARIO Fontoskodik, ennyi az egész.
LÁNY Polytan tőri a fejét, mit kövessen el maguk ellen. Borzasztóan szeretne megszabadulni maguktól. BARIO (*nevet*) Mi is tőle.
LÁNY Csakhogy ő teheti.
DARIO És mi mit tegyünk?
LÁNY (vállat von) Borzasztó szívesen elmennék magukkal.
DARIO Hát jöjjön.
LÁNY Már majdnem beletörődtem mindenbe. Az ember borzasztó hamar tud alkalmazkodni. Csak estén-ként nehéz. A szívem összeszorul és sírva fakadok. Minden ok nélkül, el tudják hinni? Ülök az ablakban, bámulom a világot odakint és bögök ... Pedig tudom, hogy képtelenség. Nem, nem megy.
DARIO Miért?
LÁNY Én sem ismerem ki saját magamat.
BARIO Az őszinteség a legszebb erény, bravó!
DARIO Te kiismered magad magadon, Bario?
BARIO Nem rólam van szó. Én úgy eltűnök innét, hogy még.
LÁNY Talán ... legközelebb ... lehet ...
DARIO És ha nem lesz többé legközelebb?
LÁNY Imádom az ékszereket, és borzasztó könnyelmű vagyok.
DARIO Nehezen megyek el innét.
BARIO (*felveszi a bőröndöt*) Én is.
LÁNY Megpróbálok még megtudni valamit. Értesítem magukat.

BARIO (*ironikusan*) A legjobb lesz mikropontozással. a postabélyegen.
DARIO Nem gondolja meg magát?
LÁNY Már meggondoltam magam. Vizontlátásra. (El) DARIO (*dühösen*) Vedd fel!
BARIO Fent van, főnök.
DARIO Akkor gyerünk.

Egy kis ideig mennek

BARIO Borzasztó kíváncsi lennék, milyen veszély fenyeget bennünket. Nem tűnt fel magának, főnök, hogy mindig azzal kacérkodik, ami nincs, vagy ami-ről nagyon nehezen lehet meggyőződni, ha mégis van? Karib táncok! Honnét tudhatom, hogy ezek tényleg karib táncok vagy mik? Veszély? Van vagy nincs? Semmi biztos! Menjen a pokolba. Az igazgatójával együtt.
DARIO Kell egy kis biztonság neki. Ebből a szem pontból a nők sokkal életrevalóbbak.
BARIO Csakhogy az ő biztonsága abból áll, hogy me nekül, vagy úgy tesz, mintha menekülne, hogy elfog-hassák, mi viszont azért menekülünk, hogy senki ne foghasson el. Érti ezt az alapvető különbséget? DARIO Bario, ugye erre nem magadtól jöttél rá? BARIO (*boldog, hogy megdicsérték*) De főnök. Főnök, nem kérhetnék magától valamit?
DARIO (*kegyesen*) Mondd csak, Bario, tudom értékelni, ha valaki önállóan gondolkodik.
BARIO Én csak ... tekintettel a ... gázsira ... tudja ... DARIO (*megértő*) Fizetésemelést szeretnél, Bario, mi? No, vadd be!
BARIO (*szégyenkezve*) Nem én mondtam, főnök. DARIO (*hangot vált*) Hát ezt felejtse el. A mérlegünk egyenesen katasztrofális, tartok tőle, Bario, hogy épp ellenkezőleg, kénytelen leszek csökkenteni a gázsida-t.
BARIO (*a földre dobja a bőröndöt*) Azt már nem. DARIO De bizony.
BARIO Még egy bűdös vasat sem kaptam, és azt is csökkenteni akarja?
DARIO Bizonyos dolgokra magadtól is rá tudsz jön-ni, Bario. Értsd meg -- ha én nem keresek, te se kaphatsz semmit. Ezek szoros összefüggések.
BARIO Pillanat. Azt akarja mondani, hogy nem kapok semmit.
DARIO Kitűnő, Bario. Ez fényes következtetés. BARIO Jó. (*Egy pillanattig elgondolkodik*) Ez tehát azt jelenti, hogy mindketten egyformán állunk, igaz? DARIO Úgy van.
BARIO Ez esetben ... Hé, Dario, vedd fel!
DARIO Én?
BARIO Igen, te! Én már eleget cipeltem. Na, mi lesz, gyerünk.
DARIO Soha! (*Emelgeti a bőröndöt*) Nem segítenél egy kicsit, Bario? (*Nem megy neki, a bőröndöt el-ejti*)
BARIO A segéd mindig magázza a főnökét, Bario, ne felejtse el. Különben szégyent hoz a saját fejére is. (*Elsírja magát*) Főnök, tényleg semmink sincs már? DARIO (*melléroggy*) Semmink.
BARIO Hol követtük el a hibát?
DARIO Az a pasas kidobott a cirkuszból...
BARIO Tönkretette az életünket ...
DARIO Összetörte a boltot ...
BARIO Bemocskolta a lelkünket ...
DARIO A táncosnőből titkárnőt csinált ...
BARIO (*észbe kap*) De akkor azért elláttuk a baját, emlékszel? (*Elneveti magát*)
DARIO (*szomorúan*) Talán az volt a hiba, Bario. És most már a fejünket sincs hová lehajtanunk. BARIO Pillanat. Hogyhogy nincs?
DARIO Te tudsz valamit?
BARIO Természetesen.
DARIO (*feláll és kezdi felnyitni a bőröndöt*) És hová? BARIO Ide.
DARIO (*csalódottan otthagyuja a bőröndöt*) Ide?

BARIO A fejünket elvégre oda hajtjuk, ahová akarjuk, nem?
Mellesleg nem gyönyörű itt?
DARIO Nem.
BARIO (*sértődötten*) Akkor találj valami jobbat, ha olyan okos vagy.
DARIO (*járkál, odébbmegy*) Megvan. Itt határozottan jobb. Nem fúj a szél, és ez a fal is ... ami igaz, az igaz, kicsit romos, de egy düledező fal is többet ér, mint a semmilyen fal. Te Bario, ez alighanem valami várrom lesz, vagy mégse?
BARIO De, várom.
DARIO Honnét tudod?
BARIO Itt olvasom a táblán. A tizennegyedik századból.
DARIO Na látod, egy várkastélyban fogunk éjszakázni. Képzeld el, hogy hajdanában valami rablólovag tanyázott itt.
BARIO (*sóvárogva*) Meg egy rablóné hercegnő. DARIO A hercegnők később voltak, te ostoba. BARIO És előtűnik mi volt?
DARIO Az, ami utánuk — nők! Egyre jobban tetszik itt nekem. Ez a romantika, a régi vár ...
BARIO És ránk tudod, mi vár? Hogy alaposan meg-fázunk.
DARIO Bátyák, lőrések, tornyok ... kísértetek ...

Mindketten megrémülnek

BARIO Erről inkább ne beszéljünk. Sötétedik.
DARIO Megyek a fürdőszobába átöltözni. Te addig ágyazz meg, Bario. (*Kimegy*)
BARIO Ez a Dario örökké a szolgájának néz. És csak azért, mert az ember megtette azt a szívességet, hogy olyasmire adta a fejét, amire egyáltalán nem kellett volna. Éppúgy kilóg a feneké, mint nekem, de azért adja a bankot. (*Parodizálja*) Megyek a fürdőszobába átöltözni. Te addig ágyazz meg, Bario. Erre mondta a nagymamám, hogy cifra nyomorúság. (*A bőröndből éjszakai toalettet vesz elő, át akar öltözni, de tétovázik. Végül a pizsamát a ruhájára húzza. A kalapját óvatosan a székre helyezi, ez azonban magától a földre pottyan. Felveszi, újra a székre teszi, de a kalap megmakacsolja magát, me-gint legurul. Felveszi, a karimájára köp, „odaragasztja” a székhöz. A kalap megáll, Bario elégedetten odébsétál. Erre a kalap újfent legurul. Bario utánakap, a kalap kisiklik a keze közül. Utánveti magát, a kalap gurul, gurul. Bario kergeti, de nem tudja elkapni a rakoncátlan kalapot*) Tiszta bolond vagyok. Nem tudom megfogni a saját kalapomat. Még ha valahol egy kísértetkastélyban volnánk, de így... (*Végre észbe kap, hol is van, megdermed. Reszketni és kiabálni kezd a félelemtől*) Segítség!
DARIO (*hálóingben és hálósapkában belép*) Mi baj? Miért üvöltesz?
BARIO Ott! Ott! Ott! Ó!
DARIO Ottó? Miféle Ottó?
BARIO (*a kalapra mutat, amely megint mozgásba lendült*) Mozog a kalap! Magától.
DARIO Tölem? Tölem mozoghat. Egy kis mozgás nem árt. Egészséges. Talán ez a tökfödő is ismeri a köz-mondást: ép testben ép lélek.
BARIO (*megrémül*) Lélek? Milyen lélek? Bolygó lélek?
DARIO Ezt csak úgy mondják. Nincs itt semmiféle lélek. (*Egyszerre észbe kap, hogy hol is vannak. Megdermed*) Tudod, mit, Bario? Jobb lesz, ha más-felé tereljük a gondolatainkat.
BARIO Jó, de a gondolat nem birka, hogy csak úgy terelgesse az ember ide-oda.

Belép a Lány, köpenyben, a kezében petróleumlámpával. A két bohóc halálra rémül és menekülni próbál

LÁNY Csak én vagyok !
BARIO (*óvatosan közeledik hozzá, majd próbaképpen megérinti az ujjával*) Aha, csak maga az.

DARIO Megtalált minket, Bario, nézd, visszajött. BARIO (*szkeptikusan*) Az isten legyen irgalmas hozzánk.
LÁNY (*titokzatosan*) Holnaptól gazdagok lesznek. DARIO Mi?
LÁNY A jutalomról akarok beszélni.
BARIO Miféle jutalomról? Érdekes, ha ez a nőszemély beszélni kezd, úgy érzem magam, mint egy hottentotta a magfizikusok konferenciáján.
LÁNY Egész véletlenül tudtam meg. Az igazgató az asztalán hagyott egy írást, abban olvastam. Egyszerűen otffelejtette, én meg titokban elolvastam.
DARIO És mi állt benne?
LÁNY A hoteltulajdonos tizezret ajánl fel annak, aki eltölt egy éjszakát ebben a várkastélyban.
DARIO Várkastélyban?
LÁNY Igen. Az a mendemonda járja ugyanis, hogy itt kísértetek vannak, és elriasztják a turistákat. Ezért üres a hotel. Csakhogy az igazgatónak ez nagyon jól jön. A fizetése megvan, törődik is ő a turistákkal. Egy éjszakát kibírnak itt, és tízezer üti a markukat.
BARIO A markunkat, ezt nevezem.
LÁNY (*Dariohoz*) Ebből már biztos tudnak engem szerződtetni.
DARIO Hallod, Bario, tízezer!
BARIO Mást se hallok. Csakhogy jusson eszedbe a kalap, ép testben ép lélek ... (*Reszket*) Én félek! LÁNY Ne gondoljanak rá.
BARIO Ezt egyszer már ajánlotta itt valaki. Nem volt sikere.
LÁNY Találjanak ki valami szellemeset!
BARIO (*rémülten*) Nem! Szellemeset azt nem! DARIO Próbáljuk megüszni szellemek nélkül. LÁNY Valami szórakoztatót!
BARIO Kártyázzunk.
DARIO Megvan! Rendezünk egy kis ... egy kis koncertet. Benne vagy, Bario?
BARIO (*gyermetegen tapskol*) Mi az hogy? Koncert, ez az, koncert! Hát persze! (*Bemutatkozik*) Protopowski professzor vagyok, világhírű zongoraművész. LÁNY (*nevet*) Ha professzor, miért nincs magán frakk, vagy szmoking legalább?
BARIO (*végignéz magán*) Nos, igen ... inkább sportos az öltözékem, nemdebár?
DARIO Ezen ne múljon! (*Frakkot vesz elő a bőröndből*) Itt egy frakk, nesze. Menj és öltözz át a fürdő-szobában. Aztán gyere vissza. Én addig bekonferál-lak.

Bario kimegy. Dario a nézők közé ülteti a Lányt. Az-tán olyan pózba áll, mintha valamilyen hangszeren játszana. Valahonnan egy kolompot húz elő, kolompol

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim ... ej, mit fecsegek... Hölgyeim és uraim ... a csuda vigye el ... Hölgyeim és uram ... Egyszóval, tisztelt nagyérdemű! (*Boldogan fellélegzik*) A szállodaigazgatóság jó-voltából rendezett műsorunkban örömmel jelentem be önöknek a világhírű klimpírozóművészt. Önök bizonyára tudják már, ki ez a közismert közismeret-len. Igen, ő maga az, személyesen. Látni, és ami fő, hallani fogják a penetráns virtuózt, Vladimir Protopowski protofesszort, protoprofesszort, protopopoprofesszort. Hírneves vendégünk nemcsak kivételes adottságairól ismert, de rendkívüli eleganciájáról és féktelen temperatúrájáról, temperamentúrájáról, temperamentumáról is. Bizonytal megelépetést fog okozni.

A Lány lelkesen tapsol a nézőtérén. Tetszik neki a játék. Belép Bario, rettenetes öltözékben. Dario iszonyodva figyel. Bario útközben még befejezi az öltözködést

Nézzék ezt a büszke tartást.

A Lány nevet. Dario Bariohoz lép

Fordítva vetted fel a nadrágot, professzor. Művész! Gyere, megmutatom, mit kell csinálnod. Először ki-mégy, aztán belépsz ... ide nézz. *(Dario kimegy, és mindjárt visszatér, csupa báj és kellem)* Meghajolsz a nagyerdemű felé, én bemutatlak ... igazán egyszerű . . . Na, menj, és gyere be.

BARIO *(felsóhajt)* Micsoda szegény. Idehívna, aztán meg kidobna, mint valami csavargót.

LÁNY Minden kezdet nehéz, Bario úr.

BARIO *(tüsszent)* Csakhogy én nemsokára bevégzem! *(El)*

DARIO Tisztelt nagyerdemű, van szerencsém bemutatni önöknek a világ klímipiraturájának büszkeségét . . .

Bario visszatér, a kapott instrukció szerint meghajol, a Lány tapsol

a híres-nevezetes Protokomodotogosoborolocsogov . . .

BARIO *(hajlongva)* Így sose érünk a végére.

DARIO Protokomodotopofozovo . . .

BARIO *(teszi, ahogy mondja)* Felegyenesedem, kimegyek, visszajövök, meghajlok . . .

DARIO Tisztelt nagyerdemű . . . van szerencsém . . . Protopowski . . . ime... *(Ürül, hogy kimondta)*

LÁNY *(elégedetlenül)* Ne így, né így. Ezzel én nem értek egyet. Megvettem a jegyet, szeretnék hát megtudni róla valamit. El kell mesélnie a nézőknek, ki az a Protopopoprofesz . . . hogy kis is a professzor. Mondja el, hogy számos országban megfordult, beutazta a világot, hol mindenhol járt.

DARIO *(készségesen)* Értem! Még egyszer. Most már hibátlan lesz.

BARIO Kimegyek, bejövök, meghajlok . . . *(Meghajol, felszisszen, a derekához kap, nem tud kiegyenesedni)*

DARIO *(hadarva)* Tisztelt nagyerdemű, van szerencsém bemutatni önöknek Protolololowski professzort, aki bejárta Amerikát, Európát, Ausztráliát, Afrikát, volt Lappföldön, Fokföldön és még fokozhatnám tovább, Japánban, mutyiban, dutyiban . . . *(Zavartan el-hallgat, észreveszi a kínos elszólást)*

LÁNY Mit mond? A professzor dutyiban volt?

DARIO Megesik ez a legjobb családokban is. Én például szintén voltam dutyiban.

BARIO *(kiegyenesedik)* Jó, de rólad mindenki tudja, nincs ebben semmi újdonság.

DARIO Neked nem, hisz együtt csücsültünk, egy cellában, egy priccse . . .

BARIO *(feldühödve)* Mi? Hogy én voltam mutyiban? *(Fenékbé akarja rúgni Dariót, az menekül előle)* Hogy én mutyiban?

DARIO *(egy felkiáltással megmenekül a rúgástól)* A zongorához, professzor! A zongorához. Lászon munkához.

BARIO Könnyű azt mondani, zongorához, hol van itt zongora?

LÁNY *(a zongoránál áll)* Hát itt.

BARIO Ez? Ez nem zongora.

LÁNY Hanem mi maga szerint?

BARIO A nagymamuskám ebédlőasztala. Pácolt dió. Hamm-hamm.

DARIO *(óvatosan)* Ez zongora, Bario, tényleg zongora. BARIO Hát zongorának egész csinos kis darab. Kár, hogy hiányzik belőle egy darab.

DARIO Micsoda? Hogy hiányzik belőle egy darab? Hol? *(Észreveszi, hogy Bario a zongora oldalára céloz)* De Bario, nem hiányzik ebből semmi. Ez egy versenyzongora.

A toronyóra ütései

LÁNY Tíz óra. Vissza kell mennem.

DARIO Miért? Hogyhogy?

LÁNY Csak egy pillanatra szöktem el, hogy elmond-hassam maguknak. Nem szabad elhagynom a helyemet. Sok szerencsét. És a holnapi viszontlátásra! *(El-szalad)*

BARIO Legalább valami hasznunk lenne belőle, ha már annyit szaladgál. Ha bevásárolna nekünk, vagy

ilyesmi. De nem, csak iderohan, aztán megint elfut iderohan, elfut. Így van ez a nőekkel örökké. Aztán az ember a végén maga ágyazhat. *(Zsörtölődik, lepedőt húz ki a bőröndből, leteríti a földre. A fények kialszanak)*

DARIO *(figyeli Bariót)* Mit csinálsz?

BARIO Elvégre nem fogok a csupasz földön aludni. Megszoktam, hogy mindig ágyban alszom. Egyszer a Gellért-szálló lakosztályában töltöttem egy éjszakát. *(Megfordul, a bőröndben keresgél, hálósapkát húz elő)*

DARIO A középkor mégiscsak középkor, ezért vállalni kell egy kis kényelmetlenséget. *(Elhúzza a lepedőt, amü Bario leterített és ráfekszik)*

BARIO *(felvette a hálósapkát, visszafordul)* Jó éjszakát. *(Észreveszi a lepedőn fekvő Dariót, megrémül)* Dario, itt fekszik valaki.

DARIO *(felemelkedik)* Aludj nyugodtan, Bario, csak én vagyok.

BARIO Te? Akkor jó, meg vagyok nyugodva. De hová lett a lepedőm?

DARIO Biztos itt lesz valahol.

BARIO Hát az, látod, meglehet. Nem lehet itt látni rendesen. *(Gyertyát vesz elő, gyufát keres, meggyújtja a kanócot, lerakja a gyertyát)* Szeretem kiismerni magam. Legalább egy kicsit. *(Lefekszik Dario mellé, pokrócot húz magára, a gyertya elalszik. Felébreszti Dariót)* Dario, Dario, elaludt a gyertya.

DARIO Hagyj békén. Biztos huzat van, attól aludt el. Aludj el te is. Mit keresel?

BARIO Nem találok a gyufát.

DARIO Minek neked gyufa?

BARIO Hogy meggyújtsam a gyertyát. Borzasztóan félek a sötétben.

DARIO *(halkan felkel, magára borítja a lepedőt, amin feküdt és hátulról ráförmed Bariora, aki terden csúszva keresi a gyufát)* HUUUUUUU!

Bario rettenetesen megijed és elrohan

(Ledobja a lepedőt és nevet) Várj, Bario, csak én vagyok.

BARIO *(óvatosan visszatér)* Te?

DARIO *(megágyaz magának és újból lefekszik)* Én hát. Látod, nincsenek semmiféle kísértek. Nem léteznek. Feküdj le és aludj.

Mindketten elaluszna. Az Igazgató lopakodik a szín-re, a Lányt tuszkolva maga előtt. Mindketten hosszú fehér szellemköntöst viselnek. Az Igazgató int a Lány-nak, hogy akassza a fára az arcformára kivágott dinnyét. Gyertyát tesz bele, meggyújtja

IGAZGATÓ *(elégedetten nevet)* Tudtam, hogy csak ezek dőlnek be ilyen számárságnak.

LÁNY Miért ijesztgeti az embereket, igazgató úr?

IGAZGATÓ Még egy szó és el van bocsátva.

LÁNY Tudja, milyen bajuk lehet ebből?

IGAZGATÓ Nem maga beszélt nekik a jutalomról? LÁNY

De én azt hittem, igaz.

IGAZGATÓ *(nevet)* Maga is bevette ezt a maszlagot. Manapság a turisták utaznak a kísértetkastélyokra, nemhogy félnének tőlük. Komolyan azt hitte, hogy csak úgy ott hagyok az asztalon heverni fontos iratokat, maga meg elolvashatja? Itt nincsenek kísértek, és soha nem is voltak.

LÁNY De mikor én komolyan elhittem.

IGAZGATÓ Akkor csak higgye továbbra is, a többit bizza rám.

LÁNY De mikor én most már nem tudok hinni benne.

IGAZGATÓ Akkor választhat. Vagy továbbra is hisz benne, és tiszta lesz a lelkiismerete, vagy nem, és ez esetben nem irigylem magát — csapdába csalni két ártatlan embert!

LÁNY Mi lesz velük? Miért akarja megijeszteni őket?

IGAZGATÓ Elszaladnak, ennyi az egész. Méghozzá jó messzire. Ezért. Hogy végre megszabaduljak tőlük.

LÁNY Nem, én ezt nem hagyom annyiban.
IGA ZGATÓ Mit akar tenni?

LÁNY Felkeltem őket, és mindent elmondok. *(Oda-
megy, és Bario fölé hajol)* Halló, Bario úr ... BARIO
(felébred, álmosan) Ugyan, Dario, hogyd abba,
egyszer még úgy-ahogy elment, de másodszor buta
vics.

*A másik oldalára fordul, tovább akar aludni. De meg-látja a
mellette fekvő Dariót, aki édesdeden horkol. Bario
villámgyorsan felkapja a fejét, és ezúttal az Igazgatót pillantja
meg, aki megjieszti. Bario most valóban halálra rémül,
lökösni kezdi Dariót*

Segítség, Dario, segítség, itt vannak ...
DARIO Kik?

*Megpillantja az Igazgatót és a Lányt a kísértetöltözékben,
felpattan és futni kezd. Bario a nyomában. Ne-kimennek a
fának, amelyen a dínnyefej van. Ellenkező irányba
menekülnek, ott az Igazgató bújik elő kísértetálarban. Bario a
levegőben kapkod, leveri az álarcot, most az Igazgató arcától
ijed meg. A két bohóc páni félelemben elrohan.
Kakaskukorékolás.*

IGA ZGATÓ *(összeszedi a kellékeket és nevet)* Nos, ezzel
megvólnánk. Megyünk haza.

LÁNY Barionak igaza volt. Nem teszek mást, mint hogy
kiszolgálom önt.

IGA ZGATÓ Emiatt ne fájjon többé a feje. Elmentek.
Végérvényesen. *(Durván felkapja a Lányt és kiviszi)*

*A bal portál felől Dario hátrál be lopakodva. A jobb oldalról,
szintén háttal fordulva, Bario közeledik. A színpad közepén
összeütköznek. Felordítanak, megfordulnak és egymásnak
esnek. Egy ideig dulakodnak, majd fáradtan a földre
zuhannak*

BARIO *(líhegve)* Jól elláttam a baját.

DARIO *(szintén kifulladásra)* Alaposan kiráztam a lelkét.
A színpad lassan világosodni kezd

BARIO Élete végéig megemlegeti.

DARIO Móresre tanítom.

BARIO Legközelebb elmegy a kedve ... (stb.)

*A vagány fenyegetések közben újból háttal közelednek
egymás felé. Összeérnek, megjíednek, villámgyorsan
megfordulnak, és védekezőállást vesznek fel*

DARIO Bario!

BARIO Dario!

DARIO Te voltál az?

BARIO Te voltál az?

DARIO Alaposan eltárgáltál.

BARIO Ki se tudok egyenesedni.

DARIO Kiráztad a lelkemet.

BARIO Életem végéig megemlegetem ... (stb.) DARIO

Elég szerencsétlen látvány vagyunk.

BARIO Kész tragédia.

DARIO Úgy nézünk ki, mint a roncsok.

BARIO Roncsok vagyunk, Dario.

DARIO *(sőhajtván)* Jól nézünk ki!

BARIO Ne ülj itt, mint egy rakás szerencsétlenség. DARIO

Hanem hogy üljek?

BARIO Vidáman, Bario, vidáman. *(Bemutatja, hogy
kell vidáman ülni)* Így ni. Na ugye, hogy megy. DARIO
(elneveti magát) Csakhogy én nem azért neve-
tek, Bario, mert vidám vagyok.

BARIO Hanem miért?

DARIO Mert szomorú vagyok. Mert nekem már minden
mindegy. Mert úgyse tehetek mást.

BARIO Akkor ez nagyon súlyos. Nincs egy cigarettád?

DARIO Nincs. De te nem is dohányzol, Bario.

BARIO Ki mondta, hogy dohányozni akarok? Csak
kérdeztem, hogy beszéljünk valamiről. *(Ásít)* Unat-
kozom, mint az arisztokraták a francia forradalom
előtt.

DARIO *(megmagyarázza)* Ez azért van, Bario, mert nincs
semmilyen életcélod. Hiányzik az életed értelme. Ezt
semmiképpen nem hagyhatod annyiban. Tened kell
valamit. Képezd magad, légy aktív ...

BARIO Hallod-e, minek mondd ezt nekem?

DARIO Mert tanácsot akarok adni.

BARIO Törődj előbb a magad dolgával, jó?

DARIO Az nem megy.

BARIO Hogyhogy? Miért ne menne?

DARIO Mert saját magunknak borzasztó nehéz tanácsot
adni. Erre képtelen az ember.

BARIO Aha. És ezért adsz nekem tanácsokat?

DARIO Pontosan.

BARIO *(könnyedén)* Hát nézd csak, Dario, neked nincs
semmilyen életcélod, feltétlenül tened kell vala-mit ...
(Elakad) Hogy van tovább?

DARIO *(súg neki)* Képezd magad, légy aktív ... BARIO Aha,
igen. Képezd magad, légy aktív ... Elég? DARIO Köszönöm,
Bario, rengeteget segítettél rajtam. BARIO *(öntudatosan)*
Szóra sem érdemes, Dario. Ha

megint szükséged lesz tanácsra, fordulj hozzám bi-
zalommal. És főként vésd jól az eszedbe: életcél, az
élet értelme, önképzés, aktivitás ...

DARIO Tudom, Bario, igazán nagyon hálás vagyok neked.

BARIO Semmiség, semmiség. Életcél, értelem, önképzés,
aktivitás ...

DARIO Elég, Bario, köszönöm.

BARIO Nem érdemes rá a szót vesztegetni. *(Megfordul, mintha
el akarna menni, de meggondolja magát, és visszafordul
Dariohoz)* Önképzés, életcél ...

DARIO *(felordít)* Most már hagyj békén, a fene egye meg.

BARIO *(sértődött arcot vág)* Ezt nem érdemeltem tőled.

DARIO *(megmagyarázza)* Értsd meg, ha örökké ugyan-azt
hajtogatják az embernek, elmegy a kedve tőle. Ha valaki
például elégedett és jókedvű, de te reggeltől estig azt
mondogatod, hogy legyen elégedett és jókedvű, hogy igenis
elégedett és jókedvű ...

BARIO Akkor elégedett lesz és jókedvű.

DARIO Ellenkezőleg! Elégedetlen lesz és rosszkedvű, érted?

BARIO Nem. Én nem vagyok se elégedett, se elégedet-len, se
jókedvű, se rosszkedvű.

DARIO Na látod, milyen bonyolult minden.

BARIO Te csuda okos lettél egyszerre.

DARIO Magától értetődik.

BARIO Mi értetődik magától? Hogy bonyolult minden, vagy
hogy csuda okos lettél?

DARIO *(elbizonytalanodva)* Nos ... hogy is magyaráz-
zam ... lényegében ... ezt csak úgy mondják, tudod? BARIO
Igen. Azt mondjuk, hogy magától értetődik, de
nem értetődik magától, hogy magától értetődik, ak-
kor meg kitől értetődik?

DARIO *(feladja)* Hagyjuk ezt, Bario. Előlről kell kezdenünk,
valahogy másképp.

BARIO Miért?

DARIO Miért, miért? Mert a végét járjuk.

BARIO Hát aztán? Engem nem zavar. Téged igen? DARIO
Annyi embernek sikerült már, miért pont nekünk ne
sikerülne?

BARIO Úgy beszélsz, mint valami jós. Miről van szó
tulajdonképpen?

DARIO Hogy teremtsünk egzisztenciát. Biztosítsuk be
magunkat. Éljük. Nem lehet akkora probléma, ha
megfelelő módon indulunk neki.

BARIO *(felpattan)* Hát, ha gondoldod ...

DARIO Hova mész?

BARIO Egzisztenciát teremteni. Élni. Te mondtad, hogy nem
lehet probléma, ha megfelelő módon indulunk neki. Hát én
nekiindulok.

DARIO Vigyél magaddal, Bario.

BARIO Gyere. Van itt elég hely.

DARIO *(csatlakozik hozzá)* Csak vajon megfelelő módon indulunk-e neki?

BARIO *(megtörpan)* Egy pillanat. Azt mondtad, nem probléma, ha megfelelő módon indulunk neki. Ezek a te szavaid, Dario, fel is jegyeztem magamnak. Az irányról nem volt szó. És mivel más módot nem is-merek, csak ezt, logikusan feltételezem, hogy meg-felelő. Lehet, hogy te tudsz jobbat. Ehhez jogod van. Megpróbálhatod. De nagyon csodálkoznék, ha sikerül-ne. *(Megragadja a gallérját, fenyegetően)* Na, jössz, vagy nem?

DARIO *(rémulten)* Megyek, Bario. Rohanok!

Mindketten el. Sötét

II.

A cirkuszigazgató irodája, mint az első felvonás első képében

LÁNY Olvastam az újságban, hogy egyszer kardiológiai kongresszust tartottak, összejöttek a világ minden tájáról. Négyezren voltak. Az egyik résztvevő szónokolt, szónokolt, egyszer csak puff neki, infarktus. Összesett a szónoki emelvényen. Mire észbe kaptak, már vége volt. Négyezer szakember, és egyik se tudott rajta segíteni. Már késő volt.

IGAZGATÓ *(nem figyel oda, iratokat nézeget)* Ezek is lemondják az előadást... ezek is... *(Dühbe gurul)* Hát ez azért ... itt egyenesen azt írják, hogy elmehetünk a cirkuszunkkal a bús ...

LÁNY Bohócok nélkül senkinek nem kell a cirkusz, igazgató úr.

IGAZGATÓ Azonnal szerezzen nekem egy bohócot. Én mégse állhatok oda!

LÁNY Senki nem ér rá.

IGAZGATÓ Keritsen elő valakit a föld alól is. Az isten szerelmére, csak akad valaki, aki pénzért hagy-ja magát felpofozni.

LÁNY Apróhirdetést adtam fel.

IGAZGATÓ Na és?

LÁNY Egyetlen válasz sem érkezett.

IGAZGATÓ A fene egye meg. Nézze, magának mégis-csak vannak barátai, ismerősei, nem akadna köztük valaki?

LÁNY Nekem nincsenek barátaim, igazgató úr kérem.

IGAZGATÓ Na, jól van, jól van. Másképp kell meg-próbálnunk. A reggel bölcsebb az esténél. Aprópó, mit csinál ma este?

LÁNY Semmit, igazgató úr kérem.

IGAZGATÓ Amikor beállt hozzám, olyan jókedvű volt, öröm volt nézni. Mi van magával?

LÁNY Nem tudom, igazgató úr kérem.

IGAZGATÓ Van itt valami a maga számára. Nézze. *(Egy dobozkát nyújt át)*

LÁNY *(érdeklődés nélkül kinyitja)* Hm, gyöngysor. Szép.

IGAZGATÓ Tetszik?

LÁNY A gyöngy sírást jelent, igazgató úr kérem.

IGAZGATÓ *(megjátszott haraggal)* A kutyafáját, ne legyen már ilyen búvalbélelt folyton. Este kirúgunk a hámból, mi a véleménye? Rendeltem jegyet az operába meg vacsorát egy elegáns étteremben. *(Átöleli)* Az élet borzasztóan rövid, nagyon kell vigyázni, ne-hogy eltékozzoljunk. Emlékezzék csak, hogy járt az a kardinális.

LÁNY Nem kardinális, hanem kardiológus, igazgató úr kérem.

IGAZGATÓ Mi a különbség? Egy kardiológus nem lehet egyben kardinális?

LÁNY Lehet, sajnos. Az ember, sajnos, minden lehet.

IGAZGATÓ *(elneveti magát)* Maga nem akar bohóc lenni? Bomba szám lenne, dölne a közönség. Női bohóc. Mikor beállt ide, maga is a manézsban akart dolgozni, nem?

LÁNY Az borzasztó rég volt, igazgató úr kérem. *(Meg-*

szólal a telefon. A Lány felveszi a kagylót, majd át-adja az Igazgatónak) Önt keresik, igazgató úr.

IGAZGATÓ *(átveszi a kagylót)* Halló ... *(Alázatosan)* Igen, én ... Igenis ... minden tőlünk telhető elkövetünk ... de ... tudom ... ahogy erőnkéből telik ... Alázatos tiszteletem. *(Leteszi, kétségbeesve)* A tulaj! Amennyiben holnapig nem szerzünk valamilyen bohócot, szedhetjük a sátorfánkat.

Sötét

III.

A színen a Lány, Dario és Bario a földön ülnek, sóvárogva figyelik

LÁNY Műlovarnó szerettem volna lenni, és titkár nő lett belőlem. Lehet, hogy minden lány ilyen. *(Elálmodozva)* Magyar csikósok. A porondra bevágtat húsz pár ló, az elsón egy majom ül, az utolsón áll a mű-lovarnó, és integet a közönségnek. Minden csupa ragyogás, a lovak körbefutnak egyszer, és eltűnnek a bejárat függönyén át ...

BARIO Szóval a karib táncokat már nem csinálja? LÁNY *(elmosolyodik)* Hol van az már.

DARIO Mostantól minden másképp lesz. *(A holmikat a bőröndbe dobálja és sietve lecsukja)* Vedd fel! BARIO Én?

DARIO Persze. Ki más? *(A karját nyújtja a Lánynak)*

Mehetünk?

BARIO Pillanat. Ebbe én nem megyek bele. Egyszer már megjártam. Vagy mindketten, vagy senki.

Dario felsóhajt, de végül ő is megfogja a bőröndöt. Együtt cipelik örökös civódásuk tárgyát, a Lány ballag utánuk. Ekkor a nézőtéren felemelkedik az Igazgató

IGAZGATÓ *(utánuk kiált)* Egy pillanat, uraim... DARIO Valaki szól. *(Bariohoz)* Tedd le! Azazhogy, pardon ...

Mindketten leteszik a bőröndöt

BARIO Minden kezdődik előlről. Hiszen ez az igazgató. DARIO Az, aki mindenről tehet.

El akarnak tűnni, de a Lány visszatartja őket

LÁNY Na és? Ha az igazgató, hát az igazgató. DARIO Persze, Bario. Ki tudja, tényleg ő-e az. IGAZGATÓ *(odaér hozzájuk)* Igen, én vagyok. DARIO *(rogyadozó térdekkel)* Ő az.

IGAZGATÓ *(jóságos mosollyal)* Nagyon örülök, hogy újra látom magát, bohóc.

DARIO *(bizonytalanul)* Igen?

IGAZGATÓ *(a Lányhoz)* Maga menjen vissza az irodába, majd később beszélünk.

DARIO Most rögtön beszélünk.

IGAZGATÓ Kitűnő. Szerződést ajánlok. Most rögtön. Máris felléphet.

DARIO Nekem? Miért?

IGAZGATÓ Miért ... miért ... Pofon egyszerű. Mondjuk, hogy a kedves papára való tekintettel. No, csapjon bele. Este már a manézsban lehet.

DARIO *(bele akar csapni a tenyerébe, de Barióra pislant, aki jelentőségteljesen csóválja a fejét, vissza-húzza a kezét)* Nem is tudom.

IGAZGATÓ A legkedvezőbb feltételeket biztosítom. Az emberek dólni fognak a nevetéstől.

DARIO *(vágyakozva)* Tényleg?

IGAZGATÓ Csakis magán múlik minden, egyedül magán. Itt a kezem.

DARIO *(bele akar csapni, de megint Barióra néz, visszahúzza, idegesen arrébbmegy)* Ez nem fog menni.

IGAZGATÓ Miért ne menne?

DARIO Mi ketten vagyunk.

IGAZGATÓ A kisasszony természetesen a cirkusznál van alkalmazásban, ez magától értetődik. Lehetőséget kap, hogy porondra lépjen.

DARIO Nem órola van szó, hanem órola. *(Barióra mutat, aki a bőröndre rogy)*

IGAZGATÓ Ez? *(Felülről mustrálgatja Bariót, aki összehúzza magát)* Üsse kő, őt is felveszem. Szerződ-tetem, mint a maga untermannját.

BARIO *(felpattan, készségesen)* Áll az alku, igazgató úr.

DARIO *(elkedvetlenül Bario árulásától)* Ne alázkodj meg, Bario.

BARIO Vagyis ... akarom mondani, áll az alkul, amennyiben

...

IGAZGATÓ Amennyiben?

BARIO Amennyiben valaki más kínálna szerződést, ha-haha!

A szemébe nevet

LÁNY *(tapsol)* Nem is olyan együgyű ez a Bario úr, mint ahogy eleinte kinézett. Ellenkezőleg. Egész rendes ember.

DARIO Igen. Jól mondta. *(Nevet)* Mi elfogadnánk, igazgató úr, csak ahhoz az kéne, hogy valaki más ajánlja fel, hahaha!

IGAZGATÓ Erről lehet szó.

BARIO *(vihog)* Mi ugyanis túl jók vagyunk a maga cirkuszához, igazgató úr ...

DARIO Tőlünk ugyanis akár el is lophatják a maga cirkuszát, igazgató úr ...

IGAZGATÓ Ez lehetne az első szám. Bohócentré. A következőképpen képzelem el -- a zenekar tust ját-szik, maguk a porondon segédkeznek a műszaknak, akkor jövők én és közlöm : két bohócot keresek ... Jó, mi?

LÁNY Dario, egy szót sem ért az egészről.

BARIO Ugyanis teljesen hülye. Igazgató úr, maga egy akkora marha, de akkora, hahaha!

DARIO Egy marha, egy ökör ...

IGAZGATÓ Remek, uraim. Erről van szó. És hogy menne tovább a jelenet? Szerződést kínálok maguk-nak ...

LÁNY Nyugodtan mehet a cirkuszával a sóhivatalba.

IGAZGATÓ Maga ne szóljon bele. Különb, nem bánom.

Ezt a mondatot Bario úr mondhatná.

DARIO *(tovább nevet)* A sóhivatalba, érti? Mi füttyülünk magára. Hahaha.

IGAZGATÓ Igen, igen ... Az emberek elkezdenek ne-vetni. És most jön az egész jelenet poénja, a közönség tombol, és következik a tevék, dromedárok és lámák magasiskolája. Óriási szám. Rögton megtáviratozom a cirkusz tulajdonosának. De a poén, uraim, a poénnak ülni kell, különben leesik az egész.

BARIO A poén hiányzik neked? *(Leveri a fejről a kalapot)* Nesze neked poén. Nem tudom, hogy jó-e, de hogy ül, az biztos. *(A portál irányába fordítja)* És nesze neked magasiskola, te teve, te dromedár, te láma! *(Fenekbe rúgja)* Te hatökör, te barom...

Az Igazgató megtántorodik, mintha rohama lenne

DARIO Mi baja? *(Egy székre ülteti)*

LÁNY *(nevet)* Semmi. Mindig így leplezi, ha nem tud-ja, mihez kezdjen.

BARIO Ezen könnyű segíteni. Vízet!

IGAZGATÓ Nem!

DARIO Konyakot?

IGAZGATÓ Igen.

BARIO Adok én neked konyakot. És ha megborotválnánk? *(Kötözni kezdi az Igazgatót a székhez, de az kitépi magát)*

IGAZGATÓ Ez nagyon rossz jelenet volt, uraim. DARIO

Vesztett gazdának veszett a kutyája ... LÁNY Rossz

idomárnak rosszak a tigrisei ...

BARIO Tehetségtelen igazgatónak meg tehetségtelenek a bohócai ... *(Kidobja a színpadról)*

Egy pillanatig általános jókedv

DARIO Nem vittük egy kicsit túlzásba?

LÁNY Már rég nincs itt.

IGAZGATÓ *(visszajön)* Nos, nem lehetetlen, hogy ezt is bele lehetne valahogy komponálni a jelenetbe ... BARIO *(rárivall)* Mars ki!

Az Igazgató elrohan

DARIO Biztos visszajön, meglátod.

BARIO Akkor majd megint ráordítok.

DARIO *(nem megy a fejébe)* Hogy ennyire megváltozott volna?

BARIO Hátha mi változtunk meg, Dario.

DARIO Én nem veszek észre semmit magamon. Te igen?

BARIO Nem az számít. Fő, hogy ő azt hiszi.

A Lány csörgődobot vesz elő és megcsörgeti

Két bohóc, Dario és Bario gyökeres átalakulását látták, mely az igazgató úr és az itt jelenlévő karib táncosnő közreműködésével került bemutatásra. Ennek az átváltozásnak köszönhető, hogy pofont adtunk az igazgató úrnak ...

DARIO Pofont? Pofont nem adtunk neki. Adtunk pofont?

BARIO Igen. A szarnak.

LÁNY Pfuj, Bario úr, itt emberek vannak.

BARIO *(észbe kap)* Hogy eddig észre se vettem őket. Mit akarnak itt?

DARIO Én nem tudom. Kérdezd meg őket.

BARIO *(a közönséghez)* Mit akarnak itt, emberek? Menjenek haza.

DARIO *(integet neki, hogy ez kínos)* Pszt, pszt, ez nem való, Bario.

BARIO Mi nem való?

LÁNY Ez illetlenség.

DARIO Miért küldöd haza őket?

BARIO Mert vége van, nem?

DARIO *(felfogja)* Aha. Hogy vége van. Az más. *(Ott-hagyja a Lányt)* Pillanat. *(Barióhoz megy)*

EGYÜTT Menjenek haza, emberek.

BARIO Te, ezek nem mozdulnak.

DARIO Viszontlátásra.

BARIO Úgy ülnek, mintha karót nyeltek volna. DARIO Mint majom a köszörűkövön. Mint legyek a

légypapíron. (Idegesen) Nem hagytunk ki valamit, Bario?

BARIO De mit?

LÁNY *(odamegy hozzájuk)* A poént, uraim, a poént hagyták ki.

DARIO Jaj, tényleg.

BARIO *(patetikus pózba áll)* Figyelem — poén. *(Nagy levegőt vesz és némán tátog)*

DARIO Mit mondsz?

BARIO Hát a poént.

DARIO Aha. Na, folytasd.

BARIO Figyelem — poén. *(Ugyanaz a játék)*

DARIO Ne haragudj, Bario, de nem értem. Mit mond-tál?

BARIO Hát a poént. Figyelem — poén. *(Ugyanaz a játék)*

DARIO Ja, tudom már.

Mindketten nagy levegőt vesznek, és némán mondják a poént

LÁNY *(átmegy előttük, és feléjük pislantva)* Értik ezt? Némák mind a ketten !

Harsogó cirkuszi zene, a nézőtér fényei kigyulladnak. Meghajlás

Felelős kiadó: Siklósi Norbert, a Lapkiadó Vállalat vezérigazgatója

40 8179 Pátria Nyomda -- Felelős vezető: Vass Sándor igazgató